

توجه:

دستورالعمل اجرایی ضوابط فعالیت آموزشگاه های بهداشت حرفه ای صنوف تولیدی و خدمات فنی در مرکز سلامت محیط و کار در دست تهیه و تدوین می باشد که به محض وصول جهت اقدام لازم به مراکز بهداشت شهرستانها ارسال خواهد شد.

ضوابط فعالیت آموزشگاه های بهداشت حرفه ای صنوف تولیدی و خدمات فنی

موضوع تفاهم مشترک وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی و شورای اصناف کشور

مقدمه

ضوابط فعالیت آموزشگاه های بهداشت حرفه ای صنوف تولیدی و خدمات فنی ، در راستای بند ۱۶ ماده ۱ قانون تشکیلات و وظایف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و همچنین هماهنگی های به عمل آمده با شورای اصناف کشور موضوع مواد ۱۷ و ۳۷ قانون نظام صنفی کشور، به منظور ارتقاء سطح آگاهی متصدیان، کارکنان و کارگران مشمول این قانون تدوین و به شرح ذیل ابلاغ می گردد.

فصل اول : کلیات و تعاریف

- ۱- **آموزشگاه بهداشت حرفه ای اصناف :** موسسه ای غیردولتی است که با اخذ پروانه از مبادی قانونی و با رعایت مفاد این دستورالعمل، نسبت به ارائه آموزش مبانی و دیگر جنبه های کاربردی بهداشت حرفه ای در زمینه تأمین سلامت و بهداشت محیط کار در کارگاههای مشمول مواد ۳ و ۲ قانون نظام صنفی کشور (تحت پوشش مجامع امور صنفی) ، بر اساس سرفصل های تعیین شده اقدام نموده و در این مقرر به اختصار " آموزشگاه " نامیده می شود
- ۲- **مدیر آموزشگاه:** به فردی اطلاق می شود که با احراز شرایط مندرج در فصل اول این دستورالعمل نسبت به تأسیس آموزشگاه بهداشت حرفه ای صنوف تولیدی و خدمت فنی اقدام نموده باشد.
- ۳- **پروانه:** مجوزی است که برای افراد واجد شرایط تأسیس و بهره برداری از آموزشگاه ، جهت ارائه خدمات آموزشی ، به آموزش گیرندگان صادر می شود.
- ۴- **آموزش گیرندگان:** متصدیان، مدیران ، کارفرمایان، کارشناسان و کارگران شاغل در کارگاههای مشمول مواد ۳ و ۲ قانون نظام صنفی کشور (واحدهای کارگاهی تحت پوشش مجامع امور صنفی) میباشند که برای طی دوره آموزش بهداشت حرفه ای به آموزشگاههای بهداشت حرفه ای صنوف تولیدی و خدمت فنی مراجعه می کنند.
- ۵- **گواهینامه:** گواهینامه ای است که برای افرادی که دوره های آموزش بهداشت حرفه ای تعیین شده را در آموزشگاه با موفقیت سپری نموده اند صادر میگردد.
- ۶- **دستگاه نظارت:** شامل مرکز سلامت محیط و کار وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی ، معاونت بهداشتی دانشگاه/دانشکده های علوم پزشکی و مراکز بهداشت شهرستان می باشد.

فصل دوم: شرایط عمومی

الف - مراحل اخذ مجوز

۱. تاسیس شرکت وفق مقررات با ذکر فعالیت آموزش بهداشت حرفه ای به صنوف تولیدی و خدمات فنی در اساسنامه شرکت یا موسسه
 ۲. ارسال تقاضانامه صدور مجوز جهت فعالیت در زمینه آموزش بهداشت حرفه ای به مجمع امور صنفی شهرستان
 ۳. استعلام مجمع امور صنفی شهرستان از مرکز بهداشت شهرستان به منظور تطابق شرایط با ضوابط
 ۴. ارسال مدارک بند ب توسط متقاضی تاسیس به مرکز بهداشت شهرستان و تکمیل فرم
 ۵. بررسی مکان آموزشگاه توسط مرکز بهداشت شهرستان طبق شرایط در بند (و) فصل اول
 ۶. اعلام نظر مرکز بهداشت شهرستان با توجه به نیاز. به ازای هر ۶۰۰۰ نفر شاغل شاغل کارگاههای مشمول مواد ۲ و ۳ قانون نظام صنفی (و واحدهای کارگاهی تحت پوشش مجامع امور صنفی) یک آموزشگاه و در صورتیکه تعداد شاغلین واحد های فوق الذکر کمتر از ۶۰۰۰ نفر باشد، تنهابه یک آموزشگاه مجوز داده می شود.
 ۷. ارسال مدارک از مرکز بهداشت شهرستان به معاونت بهداشتی دانشگاه (مرکز بهداشت استان)
 ۸. بررسی مدارک توسط (کمیته کار شناسی) معاونت بهداشتی دانشگاه
 ۹. کمیته کار شناسی متشکل از افراد ذیل است:
 - معاونت بهداشتی
 - مدیر گروه
 - کار شناس مسئول بهداشت حرفه ای
 - کار شناس بهداشت حرفه ای برنامه
 ۱۰. ارائه پاسخ استعلام مبنی بر موافقت جهت راه اندازی آموزشگاه (به مدت ۳ سال) در صورت تصویب توسط معاونت بهداشتی و یا مخالفت با ذکر دلیل به مجمع امور صنفی مربوطه جهت اعلام به متقاضی
- ب- مدارک مورد نیاز برای مدیر آموزشگاه**
- گواهی مدرک لیسانس و یا بالاتر در رشته مهندسی بهداشت حرفه ای
 - عدم اشتغال مسئول فنی در ادارات، سازمانها و ارگانهای دولتی
 - گواهی عدم سوء پیشینه کیفری از مراجع قضایی
 - گواهی شرکت در آزمون برگزار شده توسط مراکز و موسسات مجاز و کسب حد نصاب لازم حسب دستورالعمل های ابلاغ شده توسط مرکز سلامت محیط و کار . اسامی مراکز و موسسات مجاز جهت برگزاری آزمون توسط مرکز سلامت محیط و کار اعلام خواهد شد.
۱۰. ارائه اصل و تصویر مدرک تحصیلی، اصل و تصویر شناسنامه، دو قطعه عکس ۴ × ۳ و اصل و تصویر کارت ملی و تکمیل فرمهای مربوطه

پ- فضای فیزیکی و تجهیزات مورد نیاز:

آموزشگاه بهداشت حرفه ای باید دارای محل مناسب و امکانات آموزشی لازم متناسب با حجم فعالیت به شرح زیر باشد:

۱. احراز صلاحیت مکانی آموزشگاه از اماکن عمومی نیروی انتظامی شهرستان
۲. فضای کلاس ها باید به نحوی باشد که برای هر نفر حداقل ۱/۵ متر مربع فضا اختصاص یابد و عبور در هر ردیف براحتی صورت پذیرد
۳. فضای مقابل ردیف های جلویی دارای حداقل عرض ۱/۷۵ متر باشد.
۴. در هر آموزشگاه لازمست حداقل یک اطاق جداگانه بعنوان دفتر کار مدیر و مدرسین و کادر اداری منظور گردد.
۵. شرایط فیزیکی محل آموزشگاه علاوه بر فضا و متراژ ذکر شده در بندهای ۱ و ۲ باید دارای حداقل استانداردهای بهداشتی و ایمنی از جمله روشنایی مناسب، تهویه مطبوع و... باشد.
۶. محل باید دارای آبدارخانه و سرویس بهداشتی متناسب با تعداد آموزش گیرندگان باشد.
۷. کلاس های آموزشی حتی الامکان به تفکیک صنف برگزار و کلاس های آقایان و خانم ها حتی الامکان به طور مجزا تشکیل گردد.
۸. حداکثر تعداد افراد یک کلاس ۲۵ نفر باشد.
۹. وجود لوازم کمک آموزشی مانند رایانه و نرم افزار های مربوط، وایت برد، اورهد، میز و صندلی مناسب و وسایل تخصصی (از جمله وسایل حفاظت فردی و ...) بر حسب نیاز ضروریست.

ت- شرایط کار و وظایف مدیر آموزشگاه

۱. کلیه مدیران آموزشگاه های بهداشت حرفه ای ارائه کننده خدمات آموزشی در زمینه سلامت کار مکلفند فعالیت خود مشتمل بر مواد آموزشی و اجرایی را بر اساس دستورالعمل های مدونی که مرکز سلامت محیط کار وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی تهیه و ابلاغ می نماید ارائه نمایند.
۲. مرکز بهداشت استان با فعالیت بیش از یک آموزشگاه توسط یک مدیر یا صاحب امتیاز در کل کشور موافقت نمی نماید.
۳. هر گونه تغییر مکان باید به اطلاع مرکز بهداشت شهرستان رسیده و تأییدیه محل جدید نیز اخذ گردد.
۴. نظارت بر وضعیت بهداشتی و ایمنی آموزشگاه، تأسیسات جنبی و تسهیلات بهداشتی بر عهده مدیر آموزشگاه است.
۵. ثبت نام آموزش گیرندگان و نظارت بر حضور و غیاب بعهدہ مدیر آموزشگاه می باشد.
۶. مدیر آموزشگاه موظف است فرم مربوط به صدور گواهینامه آموزش گیرندگان را با نظارت کارشناس مسئول بهداشت حرفه ای شهرستان در دو نسخه تنظیم نماید که یک نسخه در محل آموزشگاه و نسخه دیگر در مرکز بهداشت شهرستان نگهداری خواهد شد.

۷. تمدید مجوز فعالیت یا پروانه آموزشگاه منوط به نظر موافق مرکز بهداشت شهرستان و انجام پایش هـ
- دوره ای بر اساس چک لیست های مدون می باشد.
۸. اخذ تعرفه های آموزشی صرفاً باید مطابق ضوابط قانونی باشد.

ث- مدرسین و کارکنان

۱. داشتن حداقل مدرک لیسانس بهداشت حرفه ای
۲. داشتن حداقل یک سال سابقه تدریس در کلاس های آموزشی

فصل سوم: برگزاری کلاس/ دوره های آموزشی و شرایط خاص آموزش گیرندگان

الف- شرایط آموزش گیرندگان

۱. افراد شاغل در واحدهای صنفی مشمول قانون نظام صنفی کشور که دارای مدرک تحصیلی دانشگاهی بهداشت حرفه ای می باشند از اخذ گواهینامه معاف می باشند.
۲. صاحبان پروانه کسب ذیربط در واحدهای صنفی که به هر دلیل موجه (از جمله کهولت سن ۶۰ سال به بالا) و داشتن بیماری صعب العلاج) نمی توانند در محل کار خود حاضر و فعالیت نمایند از شرکت در کلاس و اخذ گواهینامه معاف می باشند.
۳. صاحبان مشاغلی که موظف به گذراندن دوره آموزشی در آموزشگاه های صنوف هستند نمی توانند گواهی های دریافت آموزش در آموزشگاه های بهداشت حرفه ای صنوف تولیدی و خدمات فنی را به عنوان جایگزین ارائه نمایند و متقابلاً فقط گواهی طی دوره آموزشی در آموزشگاه های بهداشت حرفه ای برای دارندگان صنوف تحت پوشش اتحادیه صنوف تولیدی و خدمات فنی مورد قبول است.
۴. صدور گواهی معافیت از دوره با اخذ کپی مدرک تحصیلی برای مشمولین بند ۱ و کپی مدارک پزشکی و شناسنامه برای مشمولین بند ۲ توسط مرکز بهداشت شهرستان صورت می پذیرد.

ب- شرایط برگزاری دوره های آموزشی

زمان برگزاری کلاس با توجه به اعلام نظر اتحادیه صنفی مربوطه و یا مجمع امور صنفی محل برنامه ریزی می شود.

۱. آموزشگاه می تواند در صورت بهره مندی از اساتید معتبر نسبت به برگزاری دوره های تخصصی در زمینه ایمنی و بهداشت حرفه ای برای گروه های هدف مختلف اقدام نماید.
۲. غیبت غیرموجه حداکثر معادل با یک چهارم زمان پیش بینی شده برای هر یک از دروس و نیز حداکثر معادل یک چهارم زمان پیش بینی شده برای کل دوره موجب تجدید آن درس و یا کل دوره خواهد شد و شرکت کنندگان موظف به پرداخت تعرفه مجدد جهت گذراندن آن درس یا دوره می باشند.

۱. گواهینامه آموزش گیرندگان مطابق فرمت ارائه شده با مهر و امضای مدیر آموزشگاه و تأیید مرکز بهداشت شهرستان صادر می گردد.
۲. مدت اعتبار گواهینامه به مدت ۳ سال از تاریخ صدور و تمدید آن مشروط به گذراندن دوره های بازآموزی می باشد.
۳. گواهینامه های صادر شده از آموزشگاه در فاصله زمانی اعتبار آن با تأیید معاونت بهداشتی/ دانشگاه/ دانشکده ذیربط در سطح کشور معتبر خواهد بود.

عنوان درس اختصاصی	مدت (ساعت)	عنوان درس عمومی	مدت (ساعت)
مقررات، دستورالعمل ها، شیوه نامه ها و آئین نامه های بهداشت حرفه ای و راهنماها	۱	تأسیسات و تسهیلات بهداشتی محیط کار	۱
مباحث اختصاصی مربوط به هر شغل شامل بیماری های ناشی از کار، عوامل زیان آور محیط کار و راههای کنترل آن، ایمنی، حوادث ناشی از کار و راههای پیشگیری و وسایل حفاظت فردی (نمایش فیلم، ارائه مطالب، بازدید و ...)	۵	کمک های اولیه و بهداشت فردی در محیط کار	۲
- آزمون	۱	منابع: گاید لاین های مرکز سلامت محیط و کار برای هر شغل یا گروه مشاغل	
جمع	۷	۳	
جمع کل آموزش	۱۰ ساعت		

تبصره : مباحث اختصاصی آموزشی مطابق با جدول ذیل در ۶ گروه به شرح زیر تقسیم بندی می گردد

گروه ۱ (اتومبیل)	صافکاران، کارگران صنایع لنت کوبی، کارگران کارواش اوراق کنندگان اتومبیل، تشکدوزان و صندلی سازان اتومبیل، تعمیرکاران دوچرخه و موتور سیکلت، دارندگان تعمیرگاه و اتوسرویس، سازندگان گلگیر و رادیاتور، باطری سازان، تعویض کار فیلتر و روغن، مکانسینهای اتومبیل (مکانیکها)، نقاشان اتومبیل، آهنگران و صنعتگران اتومبیل، شیشه و آینه
گروه ۲ (الکترونیک)	تولیدکنندگان و تعمیرکاران سیم پیچ، الکتروموتور، ژنراتور و ترانسفورماتور تولیدکنندگان و تعمیرکاران لوازم الکترونیک و الکتروتکنیک دستگاههای مخابراتی ارتعاشی و لوازم جانبی تعمیرکاران قفل و کلید
گروه ۳ (فلزی)	ذوب فلزات، سازندگان مصنوعات فلزی، سازندگان ظروف آلومینیوم، سازندگان لوازم مسی، سازندگان درب و نجره های آلومینیومی، سماور سازان و چراغسازان، ماشین ساز و فلز تراش
گروه ۴	قالیبافان، خشک شویی و لباسشویی، قالیشویی، تولیدکنندگان لحاف و تشک و کالای وابسته، کفشان، چاپخانه داران، صحافان
گروه ۵	خیاطان، عینک سازان و دیگ صنوف سازنده وسایل دقیق

متفرقه	
گروه ۶	سنگبری و سنگ تراشی، کاشی سازی و سازندگان مصنوعات سیمان و لوازم فلزی ساختمان

۴. تأیید رئیس مرکز بهداشت شهرستان بر گواهینامه های صادره منوط به ارائه لیست افراد ثبت نام کننده قبل از شروع دوره و لیست افرادی که موفق به پایان دوره شده اند توسط مدیر آموزشگاه می باشد.

تبصره: در صورت تفویض اختیار به کارشناس مسئول بهداشت حرفه ای شهرستان توسط رئیس مرکز بهداشت شهرستان مهر و امضای کارشناس مسئول معتبر خواهد بود.

۵. در صورت تغییر شغل، آموزش گیرنده موظف است شرح درس های اختصاصی مربوط به شغل جدید را فرا بگیرد.

فصل چهارم: سرفصل ها و متون آموزشی و آزمون

الف - آموزش اولیه

آموزشگاه می بایست به نحوی برنامه ریزی نماید که اصل آموزش به طور کامل در دو روز کاری متوالی انجام پذیرد.

ب- بازآموزی

مدت زمان بازآموزی معادل ۵ ساعت بوده و مدیر آموزشگاه می بایست به نحوی برنامه ریزی نماید که برنامه در یک روز کاری انجام پذیرد.

پ- سرفصل ها و متون آموزشی

منابع پیشنهادی به عنوان مرجع آزمون شامل گاید لاین های صادره از مرکز سلامت محیط و کار در خصوص مشاغل مرتبط و دیگر متون آموزشی مناسب حسب تشخیص و یا تأیید مرکز می باشد. مرکز سلامت محیط و کار به صورت سالیانه تصمیمات مرتبط با متون آموزشی و پرسش های آزمون را ابلاغ خواهد نمود.

ت-: نمونه برگزاری آزمون

۱- نحوه آزمون پایان دوره آموزش گیرندگان بر اساس گنجینه سوالات طراحی شده بر اساس محتویات آموزشی تدوین شده، خواهد بود.

۲- مدیر آموزشگاه موظف است پس از برگزاری آزمون حداکثر طی هفت روز کاری گواهینامه ها را به آموزش گیرندگان تحویل دهد.

تبصره ۱: آموزش گیرندگان باید حداقل ۵۰٪ حداکثر نمره را کسب نمایند.

تبصره ۲: آزمون افراد بی سواد بصورت شفاهی انجام خواهد شد.

تبصره ۳: حضور نماینده مرکز بهداشت شهرستان در جلسه امتحان بعنوان ناظر الزامیست.

پیوست ۱:

معاونت بهداشتی / دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی

جدول امتیازبندی در صورت وجود متقاضی بیش از نیاز در منطقه

نام و نام خانوادگی متقاضی:

شماره پرونده:

ردیف	عنوان	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده	توضیحات
۱	مدرک تحصیلی	۳۰		لیسانس ۱۵ امتیاز فوق لیسانس ۲۵ امتیاز دکتری ۳۰ امتیاز
۲	سابقه کار	۱۵		به ازای هر ۱/۵ سال ۱ امتیاز
۳	سابقه تدریس	۸		هر ۲۰ ساعت ۲ امتیاز (ارائه گواهی معتبر)
۴	ارائه طرح های ارزنده در زمینه ارتقاء فعالیت های بهداشت حرفه ای مصوب شورای پژوهشی دانشگاه ها	۵		هر طرح ۵ امتیاز
۵	ارائه گواهی آموزشی کامپیوتر (ICDL)	۷		آشنایی و کار با کامپیوتر حداقل ۳۰ ساعت
۶	ارائه گواهی شرکت و حضور در کارگاه های آموزشی مورد تأیید حوزه معاونت بهداشتی	۱۵		هر ۱۰ ساعت ۱ امتیاز
۷	بومی بودن	۱۵		ساکن در شهر مورد تقاضا
۸	خانواده شهدا، ایثارگران و جانبازان	۵		داشتن معرفی نامه از سازمان مربوطه
جمع کل		۱۰۰		

کارشناس مسئول مربوطه

نام و نام خانوادگی

امضاء

کارشناس مسئول بهداشت حرفه ای

نام و نام خانوادگی

امضاء

کلیه مستندات و مدارک ضمیمه فرم گردد.

پیوست ۲:

شماره :

تاریخ :

فرم بررسی مدارک متقاضی آموزشگاه بهداشت حرفه ای اصناف تولیدی و خدمات فنی

الف: مرکز بهداشت شهرستان

☐ دارد	☐ ندارد	۱. مطابقت مشخصات عمومی فرد همراه با عکس
☐ دارد	☐ ندارد	۲. مطابقت کپی مدارک تحصیلی با اصل آن
☐ انجام شد	☐ انجام نشد	۳. احراز صلاحیت مکانی از اماکن عمومی
		محل از نظر انتظامی و ترافیکی

امضاء

رئیس مرکز بهداشت شهرستان

امضاء

کارشناس مسئول بهداشت حرفه ای شهرستان

ب: مرکز بهداشت استان

☐ می باشد	☐ نمی باشد	۱. موارد بررسی مرکز بهداشت شهرستان مورد تأیید
☐ دارد	☐ ندارد	۲. شرایط متقاضی با دستورالعمل مطابقت
		اعلام نظر: با توجه به مدارک و مستندات آقای
☐ دارد	☐ ندارد	صلاحیت لازم را جهت راه اندازی آموزشگاه بهداشت حرفه ای

امضاء

معاون بهداشتی دانشگاه

امضاء

کارشناس مسئول بهداشت حرفه ای استان

توجه:

دستورالعمل اجرایی ضوابط فعالیت آموزشگاه های بهداشت حرفه ای صنوف تولیدی و خدمات فنی در مرکز سلامت محیط و کار در دست تهیه و تدوین می باشد که به محض وصول جهت اقدام لازم به مراکز بهداشت شهرستانها ارسال خواهد شد.